

Nyírbogdány Község Önkormányzata
Képviselő- Testülete

25/2017. (II. 23.) határozata

Nyírbogdány település Vízkár elhárítási terv elfogadásáról

A Képviselő- Testület:

1./ Nyírbogdány település Vízkár elhárítási tervét elfogadta.

Nyírbogdány, 2017. február 23.

Balogh Tibor Zoltán sk.
polgármester

Szentpéteri Szabolcs sk.
jegyző

Nyírbogdány
KÖZSÉG VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI
TERVE
2017.

Jóváhagyta:

Balogh Tibor Zoltán
polgármester

A Képviselő-Testület 24/2017. (II.23) határozata alapján

TARTALOMJEGYZÉK

1. Általános ismertetés	4
1.1. Földrajzi fekvése.....	4
1.2. Nyírbogdány vízrajza.....	4
1.3. Hőmérséklet, csapadék viszonyok	5
1.4. Talaj, növényvilág, vizek védelme	5
1.5. A vizek védelme	5
2. A település belterületi vízelvezető hálózata	6
2.1. Befogadó.....	6
2.2. Belvízproblémás területek	6
3. Üzemelési leírások.....	6
4. FETIVÍZIG kezelésű létesítmények	7
5. Vízkormányzás	7
6. Kiépített szivattyúzási helyek.....	7
7. Vízmércék	7
8. Önkormányzati kezelésben lévő csatorna.....	7
9. Belvízvédelem	8
9.1. A belvizek jellemző kiváltó okai.....	9
10. A helyi vízkárelhárítás	9
11. Önkormányzati feladatok.....	10
11.1. Az önkormányzat helyi vízkár elhárítási feladatai	11
11.2. Megelőzés	11
11.3. A veszélyhelyzet kialakulásának megelőzése a leghatékonyabb védekezési mód!	11
12. Felkészülés a védekezésre	12
12.1. Védművek felülvizsgálata	12
12.2. Védelmi terv aktualizálása	13
13. Helyi vízkár elleni védekezés.....	13
13.1. A helyi védelemvezető feladatai:	13
13.2. Védelmi fokozatok.....	14
13.3. Ügyelet, jelentések	15
14. A védelmi napló vezetésének általános szabályai.....	15
15. Védekezés megszüntetését követő intézkedések.....	16

Általános ismertetés

1.1. Földrajzi fekvése

Nyírbogdány Község hazánk északkeleti régiójában, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szabolcsi területén található, Nyíregyházától északkeletre, mintegy 16 km távolságra.

A 4-es számú főközlekedési úton jól megközelíthető. Nyírbogdány – Gyártelep vasútállomás elérhető a Szolnok – Debrecen - Nyíregyháza-Záhony vasútvonalon.

Eredetileg csak a Nyírséghez tartozó település volt, de a XIX. században hozzákapcsolt Hene pusztával a Rétköz peremére került. Így **ma a Nyírség és a Rétköz kölcsönösen osztozik településükön.** A Nyírség hazánk második legnagyobb hordalékkúp-síksága 20-30, helyenként 50 méteres domborzati szigetként emelkedik ki a környező ártéri síkságból.

A Rétköz a Felső-Tisza-vidék önálló kistája, fiatal süllyedék.

A települést északról Kék, nyugatról Kemecse, délről Nyírtura, keletről Székely települések határolják.

- összterülete:	35,03 km ² (3503 ha)
- termőterület	2883 ha
- mezőgazdaságilag nem művelhető terület	620 ha
- lakosainak száma	3013 fő
- belvíz által veszélyeztetett lakások száma	10 db

A község területének (3503 ha) megoszlása:

- belterület 9 %
- külterület 90 %
- zártkert 1 %.

1.2. Nyírbogdány vízrajza

Nyírbogdány 250-300 évvel ezelőtt tavakban, mocsarakban, lápokban gazdag vidék volt. Bőségesen találhatóak voltak itt az állatok számára itató tavak, melyek közül némelyik igen sós volt. Len- és kenderáztató vizek is voltak. A tavak gazdagságát igazolják a földrajzi nevek is: *Hosszú-tó, Kásás-tó, Tökös-tó, Tatos-tó, Mosó-tó* stb. Bogdány tavai szikesek, tisztavízűek voltak, vagy annyira csekély mélységűek, hogy a nyári hónapokban kiszáradtak, télen pedig fenéig befagytak.

Nyírbogdány települést a fekvése miatt sohasem fenyegette árvíz, mégis jótékony hatással voltak rá a XIX. század második felében nagyobb lendületet vevő folyamszabályozási és belvízvezető munkálatok.

A település a Felső szabolcsi belvízrendszer (Rétközi tájegység) területén található. A Tisza szabályozása Széchenyi István kezdeményezésére és Vásárhelyi Pál tervei alapján 1946-ban Tiszadobnál indult meg. A Rétközi területek teljes ármentesítéséhez szükség volt a Nyírség felől érkező vizek szabályozására.

A Berkesztől Gávavencsellőig 44,6 km hosszan, Nyírbogdányon is keresztülhúzó Lónyay főcsatorna megépítésével fokozatosan eltűnt a Nyírség láp- és mocsárvilága. Ezt a nyíri főfolyásokat levezető csatornát 1879-1882 között építették meg, és nevét Lónyay Menyhértől a *Felső-Szabolcsi Tisza szabályozási és belvízlevezető Társulat* elnökéről kapta.

A Lónyai-főcsatorna vízgyűjtő területének nagysága 2087 km², a Nyírség északi részén helyezkedik el, és annak vizeit vezeti le. A Lónyai-főcsatorna Nyírbogdány Gyártelepén folyik keresztül és betorkollik az V. számú főfolyás, amely községünk egyik belvízlevezető csatornája. A másik a Cserés-tói szivárgó.

1.3. Hőmérséklet, csapadék viszonyok

Nyírbogdány éghajlata mérsékelt meleg. Az évi napsütéses órák száma a Nyírségben 2000-2050, az évi középhőmérséklet 9-10,5 °C között váltakozik.

Az Alföldön, a Felső-Tisza vidéken és a Nyírségben a leghosszabb és a leghidegebb a tél (-2,5 és -4°C-os januári középhőmérséklettel). A tavaszodás későn indul meg. A nyár enyhébb, mint az Alföld többi területén. Az évi középhőmérséklet-ingadozás 23-25°C.

A csapadék évi mennyisége 600-650 mm. A Nyírségben a csapadék időbeli elosztása nem mindig kedvez a mezőgazdaságnak. Átlagosan 75-80 mm az évi vízhiány, amit öntözéssel kell pótolni.

A Nyírség szeles vidék, igen alacsony a szélszél napok aránya. A leggyakoribb az ÉK-i és a DNy-i szélirány.

1.4. Talaj, növényvilág, vizek védelme

A nyírségi homokhat jellemző talajtakarója a barna erdőtalaj, a humuszos erdőtalaj és a réti talaj. A Nyírség eredetileg erdős-sztyepp vidék volt, kiterjedt lápokkal és mocsarakkal. 200 éve még a terület 1/3-át erdők borították. A tavak bővelkedtek halakban, az erdők vadakban. A terület jellegzetes fája volt a nyírfa, amelyből mára csak mutatóban maradt meg néhány községünkben.

Nyírbogdányt ma a kultúrnövényzet, a szántóföldek, gyümölcsösök és kertgazdálkodások jellemzik, színesíti azonban a képet néhány legelő és kaszáló is. A vadon élő fák közül elsősorban a fűzfa, a kökény és a bodza maradt meg, míg a vadon élő növények emlékét a muhar, a vadrepce és más fűféle őrzi.

A ma telepített erdőkben elsősorban akác és nyárfa került telepítésre. Védett terület nem található a település területén.

1.5. A vizek védelme

Fokozottan kell védeni a települést érintő vízfolyások vízminőségét. A felszíni és felszín alatti vizek minőségére, vízminőségi határértékére vonatkozóan az egyéb jogszabályok rendelkezéseit is figyelembe kell venni. A felszíni vizek védelme érdekében az élővízbe bevezethető víz minőségi paramétereit a *környezet védelmének általános szabályairól* szóló

1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.), a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) és a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet határozza meg.

A terület felhasználás és az építmények elhelyezése során biztosítani kell, hogy szennyeződés a vizekbe ne juthasson, továbbá a vizek mennyisége, minősége és szintje kedvezőtlenül meg ne változzon.

Gondoskodni kell az általános érvényű vízvédelmi előírásokban, továbbá a vonatkozó helyi vízminőség védelmi előírások betartásáról.

Mély fekvésű területek csak nem szennyezett anyaggal tölthetők föl.

Felszín alatti vizek védelmével összefüggő védőterületek, besorolások: A 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről intézkedik.

A település vízellátása a településen található vízműről történik.

A méretezett hidrogeológiai védőterület „B” zónája a település közigazgatási területét érinti.

A település belterületi vízelvezető hálózata

Nyírbogdány településen a lehulló csapadékvíz elvezetése nyílt, lapburkolattal ellátott, illetve földmedrű csatornákon és folyókákon történik. A tételes felsorolást a 8. pont tartalmazza.

2.1. Befogadó

A belterületi csapadékvíz elhelyezés nagyrészt vízelvezető árkokkal, zárt rendszerekkel, szikkasztó árkokkal kerültek kivitelezésre. A kiépített, meglévő csapadékvíz elvezető rendszerek a település csapadékvíz elhelyezését, elvezetését megoldják.

2.2. Belvízproblémás területek

A településen vannak olyan részek, ahol nincs kiépítve, nem megoldott a csapadékvíz elvezetése. Főleg a mélyebb fekvésű területeken nem megoldott a csapadékvíz elvezetése. Pl. Vasvári Pál utca és Új utca környéke. Itt kb. 8-10 ingatlant érint a csapadékvíz elvezethetőségének hiánya. Ezen helyekről a mélyebb fekvésű részekben nyílt, hagyományos lapburkolattal rendelkező csatorna kiépítése jelentené a megoldást, összekötve a vizes területrészekkel, és utána bevezetve a befogadóba. Esős időszakban ezekre az ingatlanokra az esővíz befolyik, mely az ingatlan mögött lévő erdős területre lefolyik. Védekezési szivattyúzásra eddig még nem került sor ezen ingatlanokon.

Üzemelési leírások

A belterületi vízelvezető hálózat műtárgyai az út alatti átereszek, kapubejárók. Fontos tényező, hogy tisztításuk folyamatos legyen, az üzemképes állapot biztosításához. A víznyelő aknák, zárt csapadékcatorna szakaszok szintén rendszeres karbantartásáról gondoskodni kell. Külön üzemelési leírás nem szükséges.

A meglévő belvízelvezető rendszer szinte teljes mértékben betölti funkcióját, a rendszeres karbantartásnak köszönhetően. Átlagosan csapadékos időjárás esetén is biztonságosan megoldható a belterületi vízelvezetés.

A védekezési tevékenység során a meglévő belterületi vízrendezési tervet is figyelembe kell venni.

A belterületi belvízmentesítést szolgáló műveknek nincs egységesen meghatározható kiépítettsége. Méretezésük racionális módszerrel történik, melynek alapja az összegyűlési idő figyelembevétele.

FETIVÍZIG kezelésű létesítmények

A település külterületén illetve belterületén az alábbi FETIVÍZIG kezelésű csatornák találhatóak:

- Lónyay főcsatorna
- Cseréstói szivárgó
- Bogdányi (V. számú) főfolyás
- Kéklőtói szivárgó
- Szénaréti szivárgó
- Gergelyffi szivárgó
- Sényői (VI. számú) főfolyás
- Szolnokszigeti szivárgó
- Máriapócsi-főfolyás
- Bogdány-Turai szivárgó
- Henetói csatorna
- Gálkúti csatorna
- Vasmegyeri mellékág
- Henetói-Gálkúti összekötő csatorna

Vízkormányzás

Vízvisszatartásra alkalmas helyek a község területén nincsenek. Belvízelöntéssel a 2.2 pontban leírt lakóházak veszélyeztetettek. A község területén vízkormányzásra alkalmas műtárgy nem található.

Kiépített szivattyúzási helyek

A településen önkormányzati kezelésben lévő kiépített szivattyúzási hely nincs. Szivattyúzásra belvízvédekezéskor nincs szükség a veszélyeztetett területeken.

Vízmércék

Vízmérce a csatornákon nem található.

Önkormányzati kezelésben lévő csatorna

Önkormányzat kezelésében lévő csatornahálózat (2014 évi önkormányzati védmű felülvizsgálati jegyzőkönyv alapján):

	Belterületet mentesítő belvízvédelmi művek					
	hossza (m)	állapota (jó, megfelelő, felújítandó, változó)	kaszáltság (%)	feliszapoló- dottság (től – ig) (cm)	darabszám/ térfogat	kiépítettség* (%)
Zárt csatorna (nem átereszt):	840	változó	-	0-5	-	-
Nyílt, hagyományos lapburkolattal rendelkező csatorna:	5255	változó	-	5-10	-	
Nyílt, korszerű előregyártott vasbeton elemmel burkolt csatorna:	-	-	-	-	-	
Nyílt földmedrű csatorna:	5230	változó	-	0-5	-	
Folyóka:	940	felújítandó	-	-	-	
Szikkasztó árok:	3220	felújítandó	-	0-10	-	
Csatorna mindösszesen:	15485	-	-	-	-	
Záportározó:	-	-	-	-	-	-
Szivattyúállás:	-	-	-	-	-	

* kiépítettség = $\frac{\text{meglévő vízelvezető létesítmények hossza}}{\text{szükséges vízelvezető létesítmények hossza}} \cdot 100$

Külterületet mentesítő belvízvédelmi művek					
	hossza (m)	állapota (jó, megfelelő, felújítandó, változó)	kaszáltság (%)	feliszapoló- dottság (től – ig) (cm)	darabszám/ térfogat
Zárt csatorna (nem átereszt):	-	-	-	-	-
Nyílt, hagyományos lapburkolattal rendelkező csatorna:	-	-	-	-	-
Nyílt, korszerű előregyártott vasbeton elemmel burkolt csatorna:	-	-	-	-	-
Nyílt földmedrű csatorna:	15303	felújítandó	90	0-10	-
Szikkasztó árok:	4100	felújítandó	100	0-10	-
Csatorna mindösszesen:	19403	-	-	-	-
Záportározó:	-	-	-	-	-
Szivattyúállás:	-	-	-	-	-

Belvízvédelem

A készütség elrendelése az árvíz- és a belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII.17.) KVMH rendelet 19. §-ában foglaltak szerint történik, a belvízhelyzet és a tennivalók pontos mérlegelésével. Az önkormányzatok részére a részletes tájékoztatást a 232/1996. (XII.26.) kormányrendelet tartalmazza. A rendszerek üzemeltetése során alapvető cél a belvizek mértékadó vízszinteket meg nem haladó szint alatti levezetése.

A belvízi veszélyeztetettséget alapvetően a természeti-környezeti tényezők határozzák meg. Az adott természeti-környezeti tényezők által meghatározott belvíz veszélyeztetettségű területen a ténylegesen bekövetkezett belvízelöntések nagyságát:

- a belvízrendszer belvízmentesítő létesítményeinek kiépítettsége,
- a belvízmentesítő létesítmények állapota, üzemképessége befolyásolja és határozza meg.

9.1. A belvizek jellemző kiváltó okai

Téli-tavaszi belvizek

Mindegyik belvíz kiváltó oka a fagyott altalaj, magas talajvízszint, a hirtelen bekövetkezett olvadás. A belvízelöntések nagyságában való eltéréseket alapvetően a hóban tárolt vízmennyiség különbözősége okozza, mellyel arányosnak tekinthetők a belvízelöntések. A belvizek levezetését elsősorban a medrek hóval-jéggel való telítettsége, majd a karbantartottsági állapota befolyásolta.

A legveszélyesebb helyzetek a télen felhalmozódott hőtömeg gyors – csapadékkal együtt – olvadásakor alakulhatnak ki. A szélsőséges hidrometeorológiai helyzet következtében tavasszal jelentős területeket érinthet felszíni vízborítás.

Nyári belvizek

A belvízelvezető csatornahálózat rossz kaszátsági-, karbantartottsági állapota nyári időszakban az egyik legmeghatározóbb tényezője az elöntések nagyságának és tartósságának, így a károk nagyságának is.

A helyi vízkárelhárítás

A helyi vízkár kialakulása szempontjából döntő jelentőségű a csapadék.

A területre jutó csapadékvíz egyrészt beszivárog a talajba, másrészt elpárolog, illetve a talaj felületén lefolyik, a mélyebb területeken összegyűlik. A csapadék halmazállapotától és hevedésétől, a hőmérsékleti viszonyoktól függ a helyi vízkárveszély nagysága.

A téli-tavaszi helyi vízkárt kiváltó jelenségek:

- a téli időszak alatt felhalmozódott hőmennyiség gyors olvadása - tartós esőzés a gyors hóolvadás idején
- a felszíni lefolyást gyorsító és a beszivárgást gátló talajfagy.
- súlyosbítja a helyzetet a különböző jelenségek egybeesése.
- a nyári helyi vízkárt kiváltó jelenségek:
 - a vízgyűjtő területre hulló átlagosnál nagyobb mennyiségű csapadék
 - a vízgyűjtő területre hulló rövid idejű, nagy intenzitású csapadék.

Mind a téli-tavaszi, mind a nyári évszakokban igen veszélyes a magas talajvízállás. A tartósan magas talajvízállás következtében a talajok vízbefogadó képessége jelentősen csökken, és így a felszínen lefolyó, kárt okozó víz mennyisége megnő.

A vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása - a védművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az 1995. évi LVII. vízgazdálkodási törvényben meghatározottak szerint az állam, a helyi önkormányzatok illetve a károk megelőzésében, vagy elhárításában *érdekeltek* kötelezettsége.

Alapelv: Mindenkinnek a saját kezelésébe, tulajdonában lévő műveken el kell látnia a védekezési feladatokat, a művek megfelelő kiépítettségéről gondoskodni, a karbantartottságot biztosítani kell!

A vízelvezető rendszerek törvényben meghatározott tulajdonosa lehet

- az állam,
- az önkormányzatok
- és gazdálkodó személy vagy szervezet.

Az állami tulajdonrészt egyrészt a **vízügyi igazgatóságok**, másrészt a **vízgazdálkodási társulatok** kezelik, az önkormányzati tulajdon működtetése az önkormányzatok feladatkörébe tartozik.

Egyazon vízrendszerbe tartozó települések, mezőgazdasági területek vízkár elleni védelme egymástól függetlenül nem oldható meg, ezért a vízfolyások, belvízcsatornák tulajdonosainak, kezelőinek szorosan együtt kell működniük!

Külvizek belterületre való bejutást meg kell akadályozni.

Ennek módjai:

- homokzsákos elzárás,
- ideiglenes homoktöltés kiépítése (lokalizációs vonal).

A belterületen összegyülekező (és el nem vezethető) csapadékvizet szivattyúzással kell eltávolítani.

Önkormányzati feladatok

Az önkormányzati vízkárelhárítási feladatokat Nyírbogdány Község Önkormányzata által meghatározott védelmi szervezet látja el.

Az **önkormányzatok vízgazdálkodási feladatait** az önkormányzatokra vonatkozó rendeleteken túlmenően az 1995. évi LVII. a vízgazdálkodásról szóló törvény” 4. §-a szabályozza.

Ezek szerint a helyi önkormányzati feladatok:

- a helyi vízi közüzemi tevékenység fejlesztésére vonatkozó - az országos koncepcióval összehangolt - koncepció kialakítása és végrehajtásának megszervezése,
- a vízgazdálkodási feladatokkal kapcsolatos önkormányzati hatósági feladatok ellátása,
- a természetes vizek fürdésre alkalmas partszakaszainak és azzal összefüggő vízfelületek kijelölése,
- a helyi vízi közművek működtetése, a koncessziós pályázat kiírása, elbírálása és a koncessziós szerződés megkötése,
- a vízi közüzemi tevékenység körében a település ivóvízellátása, a szennyvízelvezetés, az összegyűjtött szennyvizek tisztítása, a **csapadékvíz elvezetése**,
- a **helyi vízrendezés és vízkárelhárítás, az árvíz- és belvízelvezetés**,
- a közműves vízellátás körében a települési közműves vízszolgáltatás korlátozására vonatkozó terv jóváhagyásáról és a vízfogyasztás rendjének megállapításáról való gondoskodás.

A fenti feladatok közül kiemelten a helyi vízkárelhárítással foglalkozunk, különös tekintettel arra, hogy a belterületeken koncentrálódik az egyéni és a nemzeti vagyon jelentős része, amelynek vízkárok elleni védelme a helyi önkormányzat felelőssége. Az önkormányzatok ezeket a feladataikat elsősorban a helyi erővel (saját erő, polgári védelem, tűzoltóság stb.) oldják meg, azonban a helyi szakmai, technikai lehetőségeiket meghaladó igényű védekezés esetén a területileg illetékes vízügyi igazgatóságokhoz, vízgazdálkodási társulatokhoz illetve a **megyei védelmi bizottsághoz** fordulhatnak.

11.1. Az önkormányzat helyi vízkár elhárítási feladatai

Az árvíz és belvízvédekezés céljából kiépített védőművek hiányában fellépő káros vizek elleni védekezés, továbbá az elöntések folytán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornába való visszavezetése a *helyi vízkárelhárítás*. Ennek *műszaki feladatai* az alábbiak:

- felkészülés a védekezésre (védekezést megelőző időszak)
- a védekezés (védekezési alatti időszak)
- a védekezés megszüntetése (védekezést követő időszak)

11.2. Megelőzés

A *síkvidéki területeken* a települések mikrodomborzati viszonyai miatt a káros vizek levonulása igen lassú folyamat. A vízelvezető nyílt csatornahálózat kisesésű, ezért a kialakult nyíltfelszínű elöntések tartósan a területen maradhatnak. A legveszélyesebb helyzetek a télen felhalmozódott hőtömeg gyors olvadásakor alakulhatnak ki, ha az olvadást tartós esőzés is kíséri. Az esetlegesen keletkező elöntéseket jelentősen növelheti a fagyott talaj. Szélsőséges hidrometeorológiai helyzet következtében nagy területeket érhet tartós elöntés.

A helyi vízkárt kiváltó természeti adottságokat nem áll módunkban megváltoztatni, az ember azonban tevékenységével befolyásolhatja: csökkentheti - növelheti a veszélyhelyzet kialakulását.

11.3. A veszélyhelyzet kialakulásának megelőzése a leghatékonyabb védekezési mód!

A helyi vízkár kialakulását növelő tényezők:

- a vízfolyás medrek, belvízcsatornák kiépítésének elmaradása,
- a belterületi vízelvezető hálózat kiépítetlensége, karbantartás hiánya
- a nem megfelelő nyílású hidak, átereszek,
- a megfelelő nyílású műtárgyak feliszapolódása,
- a víz lefolyását gátló akadályok a mederben (szabálytalan mederelzárások, szemét, hulladék stb.)
- a mély fekvésű területek beépítése,
- a külvizek belterületekről történő kizárásának hiánya,
- külterületen a helytelen mező- és erdőgazdasági művelés, a megfelelő növényi fedettség hiánya (lejtő irányú művelés, erdőirtás stb.)
- a szennyvízcsatornázás elmaradása a vezetékes ivóvízhálózat kiépítése mellett szikkasztás miatti kedvezőtlen talajvízszint emelkedés

- a burkolt, beépített felületek növekedése a városiasodással.

A helyi vízkár kialakulását csökkentő beavatkozások (megelőzés)

- a befogadó vízfolyások, belvízcsatornák mederrendezése,
- a belterületi vízelvezető rendszerek kiépítése,
- a vízelvezető képesség biztosítása, a rendszeres karbantartás,
- a külvizek kizárása a belterületekről, a belterületi befogadók tehermentesítése,
- a felszíni erózió csökkentése,
- a belterületi zöld felületek növelése,
- a szennyvízcsatorna hálózat, vagy zárt szennyvízgyűjtők kiépítése.

Felkészülés a védekezésre

Belvízelvezető művek létesítése, azok fenntartása és ellenőrzése:

Operatív védekezési feladatokra való felkészülés

- Védelmi terv készítése
- Védelmi információs rendszer kialakítása
- Saját védelmi szervezet megszervezése, felkészítése
 - védelmi szervezeti beosztások
 - közerő kiállítása
- Szükséges védelmi felszerelések biztosítása
 - eszközök anyagok
- Védművek, tartozékok, berendezések, gépek eszközök karbantartása és évenkénti felülvizsgálata (amelyre a FETIVIZIG területi szervét is meg kell hívni!)
- Védekezési tervek, nyilvántartások elkészítése, aktualizálása

minden év december 10-ig
- Védekezési gyakorlat szervezése

12.1. Védművek felülvizsgálata

A vízrendezési létesítmények megfelelő üzemeltetésének és fenntartásának alapfeltétele a művek rendszeres és szakszerű felülvizsgálata. A belterületi vízrendezési művek állapotát ezért minden évben legalább egyszer - őszzel - ellenőrizni szükséges, és a megállapított hiányosságokat sürgősen meg kell szüntetni. **A felülvizsgálatról készült jegyzőkönyvet az illetékes vízügyi igazgatóság részére meg kell küldeni!**

Célszerű minden nagyobb csapadéklevonulás után szemlét tartani és a keletkezett károkat azonnal helyreállítani. Az ellenőrzés során a belterülettel határos külterületeken bekövetkezett változásokat is figyelemmel kell kísérni (pl. művelési ágváltozás, erdőirtás stb.), a mély fekvésű beépített területek talajvízszint változását fel kell tární. Javasolható a szomszédos önkormányzatok, az illetékes VIZIG, vízgazdálkodási társulat képviselőjének meghívása is az ellenőrző bejárásokra.

12.2. Védelmi terv aktualizálása

A védekezést megelőző felkészülési időszakban a helyi vízkár elhárítási feladatok zavartalan ellátásához is szükséges a védekezési tervek rendszeres, évenkénti aktualizálása. A védekezési tervnek tartalmaznia kell mindazokat a nyilvántartásokat, adatokat, melyek az eredményes védekezéshez szükségesek.

Helyi vízkár elleni védekezés

A védekezés folyamán a belvízrendszerben **az összehangolt vízelvezetést a vízügyi igazgatóság koordinálja**, a víz elvezetések - a területek mentesítések - elsőbbséget kell adni az értékesebb lakott területeknek. A vízelvezetési sorrend kialakításában a mentesítendő területen található települések érdekeit össze kell hangolni.

A helyi védekezés elrendeléséért, irányításáért a település polgármestere illetőleg az általa kijelölt védelemvezető egy személyben felelős!

A védelemvezető köteles megkezdeni a tényleges védekezést amint annak szükségessége felmerül. A helyi vízkárelhárítás műszaki feladatait a szomszédos önkormányzatokkal, a területileg illetékes vízügyi igazgatósággal és vízgazdálkodási társulattal rendszeres kapcsolatot tartva és egyeztetve kell végrehajtani. A védekezés felelős vezetőinek kölcsönösen tájékoztatni kell egymást.

13.1. A helyi védelemvezető feladatai:

- a vízállás változások leolvastatása a meglévő vagy ideiglenes vízmércéken, a vízállásadatok feljegyzése és igény szerinti továbbítása,
- tájékozódás a várható hidrometeorológiai helyzetről,
- a település lakosságának tájékoztatása a kialakult helyzetről és a várható intézkedésekről,
- helyi védelmi készség elrendelése, az elrendelésről vagy fokozatváltásról a védekezésben érdekelt szervezetek (Védelmi bizottság, Vízügyi Igazgatóság, Vízgazdálkodási Társulat, Katasztrófavédelmi Igazgatóság) azonnali írásbeli tájékoztatása
- a védekezéshez szükséges munkaerő mozgósítása, irányítása, anyag és felszerelés biztosítása, utánpótlása,
- a védekezésben résztvevők foglalkoztatása, ellátása, elszállásolása, nyilvántartása és munkájuk irányítása,
- a káros vizek lehetséges legkevesebb kártétellel történő levezetéséhez szükséges valamennyi műszaki intézkedés elrendelése, végrehajtása és ellenőrzése,
- a jég okozta vízkárveszély elhárításával kapcsolatos feladatok megszervezése,
- ha az elvezetendő vízmennyiség meghaladja a levezető csatornahálózat vízelvezető, (emésztő) képességét, a vízlevezetés sorrendiségnek megállapítása a mentesítendő területeken keletkező károk figyelembevételével,
- a védekezési költségek elszámolásához szükséges adatok, különösen a védekezésnél dolgozók munkájának, a védekezésre igénybevett gépek, felszerelések és anyagok felhasználásának folyamatos nyilvántartása,

- ha a meglévő anyagok, eszközök és felszerelések a védekezés ellátáshoz nem elegendők, kiegészítésüket kérni a védekezésben résztvevő szervezetektől, amit azok térítés ellenében vagy térítésmentesen kötelesek teljesíteni, feltéve, ha azokat saját, vagy egyéb már folyamatban lévő más védekezési munkáiknál nélkülözhetik,
- a lakók, továbbá a berendezések, felszerelések, vagyontárgyak elszállítása a veszélyeztetett épületekből és létesítményekből, és az erre a célra kijelölt épületekben való elhelyezése (a mentést, kiürítést, visszatelepítést a megyei védelmi bizottság vezetője rendeli el!),
- helyi műszaki felkészültséget meghaladó védekezés esetén az illetékes vízügyi igazgatóságtól műszaki tanácsadó kirendelését kezdeményezni,
- a védekezés során a csatlakozó állami vízfolyás- vagy csatornaszakaszokra, illetőleg területekre kiható nagyobb arányú műszaki beavatkozásokhoz előzetesen meg kell szerezni a vízügyi igazgatóság, illetve egyéb szakhatóságok engedélyét, hozzájárulását,
- Védelmi Ügyelet tartása, jelentési kötelezettség teljesítése.

13.2. Védelmi fokozatok

A helyi vízkárelhárítás fokozatait minden esetben a helyi védelemvezető állapítja meg és a fokozatnak megfelelően rendeli el az ügyeleti szolgálatot és tájékoztatja a védekezésben résztvevő szervezeteket, elsősorban a területileg illetékes vízügyi igazgatóságot a fokozat elrendeléséről.

A védekezés során a veszélyhelyzettől függően védelmi készültségi fokozat rendelhető el:

I. fokozatot a védelemvezető akkor rendeli el, ha a település csapadékvíz elvezető csatorna rendszere 80 %-os telítettséget mutat, szivattyúzási igény jelentkezik, vagy egyes mély fekvésű település-részekon kisebb elöntés keletkezik, és további kedvezőtlen belvízi helyzet várható.

A védelemvezető feladatai:

- felméri a vízelvezető csatornák, a zsilipek, a műtárgyak, átereszek állapotát.
- kezelésébe tartozó csatornákon (belvízelvezető, csapadékelvezető műveken) gondoskodik a vízfolyást gátló akadályok eltávolításáról
- megszervezi a nappali figyelőszolgálatot
- fokozottan figyelteti a veszélyeztetett területeket és a korábban belvízkárt szenvedett ingatlanokat.
- amennyiben lehetőség van rá, gondoskodik a vizek kormányzásáról (a vízügyi igazgatóság, illetve a vízgazdálkodási társulat egyetértésével!)

II. fokozatot a védelemvezető akkor rendeli el, amikor a folyamatos vízelvezetés ellenére a csapadékvíz-elvezető csatornák telítettek, a szivattyúzási igény egyre növekszik és a meteorológiai előrejelzés alapján további csapadék várható.

A védelemvezető feladatai: (az I fokú készültségre előírtakon túlmenően)

- gondoskodik a szállítható szivattyúk készenlétbe helyezéséről illetve üzembe állításáról
- felméri a vízviisszatartásra, belvíztározásra alkalmas helyeket

III. fokozatot a védelemvezető akkor rendeli el, amikor a mélyebb fekvésű területek, utcák, pincék, víz alá kerültek és a fokozott védekezés ellenére az ingatlanok, lakóházak állagát vízkár fenyegeti.

A védelemvezető feladatai: (az I-II fokú készültségre előírtakon túlmenően):

- gondoskodik a vízviisszatartásról illetve a víztározásra alkalmas helyekre történő vízbevezetésről (a vízügyi igazgatóság, illetve a vízgazdálkodási társulat egyetértésével!)

Rendkívüli védekezési készültséget a területileg illetékes vízügyi igazgató felterjesztése alapján a kormány akkor rendeli el, ha rendkívüli hidrometeorológiai helyzetben a helyi vízkár veszély nagy térségre - több vízgyűjtőre; - terjed ki. Ebben az időszakban a helyi vízkárveszélyes területen lévő önkormányzatok védekezési munkáit összehangoltan kell végezni, a megyei védelmi bizottság által koordinálva.

A védelemvezető feladatai: (az előzőekben előírtakon túlmenően):

- A VIZIG által kijelölt vésztározási helyek előkészítéséről gondoskodik
- Szükség esetén a kiürítési és mentési tervek alapján megkezdni a felkészülést a veszélyeztetett településrészek kiürítésének végrehajtására.

13.3. Ügyelet, jelentések

Az önkormányzat székhelyén, a védekezés idején műszaki ügyeletet kell tartani. Az ügyeleten naplót kell vezetni, amiben rögzíteni kell a készenlét elrendelésének időpontját, be kell jegyezni a védekezés minden eseményét, a végzett munkákat és részletes leírásukat, a velük kapcsolatos valamennyi adott és kapott utasítást. A készültség elrendeléséről értesíteni kell a vízügyi igazgatóságot és a megyei védelmi bizottságot.

A védekezési tevékenységről naponta reggel 8 óráig az illetékes vízügyi igazgatóság műszaki ügyeletére faxon vagy e-mailen jelentést kell küldeni.

A védelmi napló vezetésének általános szabályai

*A védelmi napló a helyi vízkárelhárítási tevékenységről készült egyetlen olyan **okmány**, amely az ellenőrzés, a műszaki-gazdasági elszámolás alapja, ezért feltétlen gondos vezetést kíván!*

1. Védelmi naplót a helyi vízkárelhárítás tevékenységről folyamatosan kell vezetni, a megtett intézkedéseket azonnal be kell jegyezni.
2. A naplóbejegyzéseket időrendben, a dátum és az idő percnyi pontosságú megjelölésével, a bejegyző aláírásával kell megtenni.
3. Többek közt naponta bejegyzendő:
 - az elvégzett védekezési munka
 - a felhasznált eszközök, anyagok mennyisége
 - a védekezésben résztvevők létszáma
 - az ügyelet átadás-átvétel
 - a társszervektől kapott, illetve a részükre adott tájékoztatások, intézkedések.

4. A védelmi naplóba csak a védelmi törzs és az ügyeleti szolgálat tagjai tehetnek bejegyzést.
5. A védelmi naplót a helyi védelmi törzs központi irodájában kell tartani úgy, hogy a védekezés ideje alatt betekintés, ellenőrzés céljából bármikor hozzáférhető legyen.

Sorszám	Aktualizálás dátuma	Felülvizsgálatot végezte	Jóváhagyta

Védekezés megszüntetését követő intézkedések

A védekezés megszüntetését követően a védelemvezető köteles gondoskodni:

- a területre kiöntött vizek vízfolyásba történő visszavezetéséről
- a szükséges intézkedések megtételéről, védekezés célját szolgáló művek (töltések, depóniák, csatornák, műtárgyak) sürgős helyreállítása érdekében,
- a védekezés megszüntetésének bejelentéséről a vízügyi igazgatóság, illetve a vízgazdálkodási társulat felé,
- a védekezési anyagok, eszközök, felszerelések összegyűjtéséről, visszaadásáról a tulajdonosoknak, illetve a készlet pótlásáról,
- a károk felmérésről,
- a védelmi tapasztalatok kiértékeléséről, összefoglaló jelentés készítéséről és továbbításáról a VIZIG felé.

A készütség megszüntetését követően *összefoglaló jelentést* szükséges készíteni a *védekezési munkákról* a befejezéstől számított 14 nap alatt, a *képviselő testület számára*. A jelentésben elemezni kell a helyi vízkárelhárítási készütséget kiváltó okokat, a védekezés folyamán megtett intézkedések eredményeit, a műveken végzett munkálatokat, a jelentkező károk mértékét. Az összefoglaló jelentésnek ki kell térnie arra, hogy milyen tevékenységekkel lehetne csökkenteni a károkat, illetve a védekezés tapasztalatai alapján, mely területeken kell további műszaki tevékenységet - fejlesztést, fenntartást - folytatni a hatékonyabb vízelvezetés, a vízkárok megelőzése érdekében.

Az értékelés egy példányát a területileg illetékes *Vízügyi Igazgatóság részére* is meg kell küldeni!

Hitelesítő lap

A helyi vízkárelhárítással összefüggő hatályos rendeletek és alkalmazott segédletek jegyzéke:

Törvények:

2004. évi CXL. törvény	A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
2013. évi V. törvény	A polgári törvénykönyvről
2012. évi C. törvény	A büntető törvénykönyvről
2011. évi CLXXXIX. törvény	Magyarország helyi önkormányzatairól

1991. évi XXXIII. törvény	Az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról
2011. CXIII. törvény	A honvédelemről
1995. évi LIII. törvény	A környezet védelmének általános szabályairól
1995. évi LVII. törvény	A vízgazdálkodásról
2011. évi CXXVIII. törvény	A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
1997. évi LXXVIII. törvény	Az épített környezet alakításáról és védelméről
1997. évi CLIV. törvény	Az egészségügyről
2012. évi II. törvény	A szabálysértésekről
1999. évi LXXIV. törvény	A katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről

Kormányrendeletek:

10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet	Az árvízi szükségtározásról
160/1995.(XII.26.) Kormány rendelet	A vízgazdálkodási társulatokról
72/1996. (V.22.) Kormány rendelet	A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról
232/1996. (XII.26.) Kormány rendelet	A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól
223/2014. (IX. 4.) Kormány rendelet	A vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről
123/1997.(VII.18.) Kormány rendelet	A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről
132/1997.(VII.24.) Kormány rendelet	A vízminőségi kárelhárítással összefüggő feladatokról

178/1998.(XI.06.) Kormány rendelet	A vízgazdálkodási feladatokkal összefüggő alapadatokról
21/2006. (I.31.) Kormány rendelet	A nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról
120/1999.(VIII.06.) Kormány rendelet	Vizek és közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról

Egyéb rendeletek:

24/2007. (VII. 3.) KvVM rendelet	A Vízügyi Biztonsági Szabályzatkiadásáról
21/2002. (IV. 25.) KöViM rendelet	A víziközművek üzemeltetéséről
18/1996.(VI.13.) KHVM rend.	A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről
22/1996.(XI.29.) KHVM rend.	Az állam kizárólagos tulajdonában levő vizek és vízellátási létesítmények jegyzékének közzétételéről
10/1997. (VII.17.) KHVM rend.	Az árvíz- és belvízvédkezéssel
23/1998.(XI.6.) KHVM rend.	A vízügyi igazgatási szervezet vízgazdálkodási nyilvántartásáról
3/1998.(II.11.) KHVM rend.	A közlekedési, hírközlési és vízi építmény- tervezési jogosultság részletes szabályairól.
21/1999.(VII.22.) KHVM KöM e. rend.	A vízminőségi kárelhárítással összefüggő üzemi tervek készítésének, karbantartásának és korszerűsítésének szabályairól
33/1999.(X.15.) KHVM rend.	A közlekedési, hírközlési és vízügyi szakértők működésének engedélyezéséről

Nyírbogdány Község Helyi Vízkárelhárítási Terve

A terv a vízkárelhárítással foglalkozó hatályos jogszabályok (törvények, rendeletek), valamint az Országos Vízügyi Főigazgatóság által kiadott segédletek alapján, azok figyelembevételével készült.

A terv a vízkárelhárítással foglalkozó hatályos jogszabályok (törvények, rendeletek), valamint az Országos Vízügyi Főigazgatóság által kiadott segédletek alapján, azok figyelembevételével készült.

A védelmi tervet **évente** felül kell vizsgálni, a módosulásokat át kell vezetni.

A felülvizsgálat és az aktualizálás tényét a hitelesítő lapon folyamatosan kell rögzíteni.

A terv moduláris rendszerű, így a védelmi terv a lapok cseréjével aktualizálható.

A védelmi terv nagyrészt belvízvédelemmel foglalkozik, mivel a települést árvíz nem veszélyeztet.

Nyírbogdány, 2017. február 23.

A képviselőtestület döntése alapján jóváhagyta:

Balogh Tibor Zoltán
polgármester

A védekezésben együttműködők elérhetőségei

Védekezésben résztvevő szervezet	Felelős vezető beosztása	Elérhetőség	
		Telefon/fax/mobil	e-mail
Nyírbogdány Község Önkormányzata	Balogh Tibor Zoltán polgármester/védelemvezető	42/532-423 104 mellék	polgarmester@nyirbogdany.hu
	Szentpéteri Szabolcs jegyző/védelemvezető-helyettes	42/532-423 105 mellék	jegyzo@nyirbogdany.hu
Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	Bodnár Gáspár védelemvezető	42/502-200	bodnarg@fetivizig.hu
FETIVIZIG Felsőszabolcsi Szakasz mérnökség	Ónodi János védelemvezető	45/500-800	onodij@fetivizig.hu
FETIVIZIG Nyíri Szakasz mérnökség	Dávid Zoltán védelemvezető	42/502-200	davidz@fetivizig.hu
Sz.-Sz.-B. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Varga Béla tű. ezredes	42/594-609	szabolcs.titkarsag@katved.gov.hu
Megyei Védelmi Bizottság titkár	Nagy Zoltán	42/599-590	vedtitk@szszbmkh.hu
Sz.-Sz.-B. Megyei Kormányhivatal		42/599-300	hivatal@szszbmkh.hu

Ki kell tölteni!!!

2.sz. melléklet

Közerő mozgósítása

Megye Város Község	Közerő mozgósításáért, ellátásáért felelős neve, elérhetősége				Közerő elhelyezés	Közerő létszám, anyag, szállításra felhasználható járművek
	Műszaki irányítók	Élelmezési felelős	Egészségügyi felelős	Gazdasági ügyintéző		
Sz.Sz.B.Megye Nyírbogdány község	Demjén Gáborné 70/607-9136	Kun László 70/772-8710	Stál Valéria Védőnő 42/232-513	Gombkötő Sándorné 20/205-3684	Sinka József 30/756-6265	<u>Iveco Daily</u> (frsz: NFN-636) <u>Vlagyimirec</u> T25A-03 (frsz: YCE-080) <u>Belarus MTZ</u> (frsz: YKT-097) <u>Volkswagen</u> <u>Transporter</u> 9 személyes (frsz: LKR-515)

3.sz. melléklet

Eszközök, anyagok

Tárolás helye	Védelmi eszközök és anyagok																	
	Ásó	Lapát	Balta	Ácskapocs	Fűrész	Csáklya	Talicska	Csónak	Zsák	Világító eszköz	Fagerenda	Palló	Deszka	Karó	Rózse	Terméskő	Homok	Huzal
	db	db	db	db	db	db	db	db	db	db	db	db	db	db	db	db	m3	db
Polgármesteri Hivatal	15	15	3		2		2			3							2	

4.sz. melléklet

Kiürítési és mentési terv

Kiürítendő							Rendelkezésre álló jármű					Szükséges idegen jármű és létszám			Befogadó	Elhelyezés			Élelmezés		
Község neve	Családok száma	Lakások száma	Szarvasmarha	Sertés	Egyéb	Gabona	Lovaskocsi	Vízi jármű	Tehergépkocsi	Vontató, pótkocsi	Kiürítési idő	Tehergk., vontató, pótkocsi	Közerő	Karhatalom	Város, község neve	Távolság	Középületben	Magánosoknál	Közös konyhán	Magánosoknál	Egészségügyi személyek
Nyírbogdány	6	10									24 ó	3			Nyírbogdány	1,5 km	1(iskola)				1(Védőnő)

Belvízkárt szenvedett ingatlanok

Ssz.	Utca	Házzám	hrs.
1.	Új	7.	
2.	Új	9.	
3.	Új	15.	
4.	Új	17.	
5.	Új	19.	
6.	Új	21.	
7.	Új	31.	
8.	Új	35.	
9.	Új	45.	
10.	Új	47.	

Védelemvezető:	Balogh Tibor Zoltán polgármester
Védelemvezető helyettes:	Szentpéteri Szabolcs jegyző
Műszaki ügyintéző:	Demjén Gáborné (önk.)
Brigádvezető:	Virág József (polg.hiv.)
Logisztikai felelős:	Sinka József (önk.)
Élelmezési felelős:	Kun László
Brigádtagok:	Terdik Tibor (Önk)
	Sipos Imre (polg.hiv)
	Makara Attila
	Vadászi Mihály